

Aktuality z trestního práva EU

2016/2017

od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

Návrh nařízení Rady o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce

7. února 2017 Rada nedosáhla jednomyslnosti ohledně návrhu na zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), a to vzhledem k přetrvávajícím rozdílným stanoviskům jednotlivých delegací, a otevřela tak prostor pro jeho předložení Evropské radě. Pokud se dle článku 86 SFEU nepodaří Evropské radě do čtyř měsíců dohodnout konsenzu, může přinejmenším devět členských států uzavřít v této oblasti posílenou spolupráci.

Původní návrh na zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, unijního orgánu, který má mít pravomoc a zdroje nezbytné k vyšetřování, stíhání a podávání obžalob v případech podvodů a ostatních ilegálních aktivit poškozujících finanční zájmy Unie, byl Evropskou komisí poprvé představen v červenci 2013.

Návrh nařízení je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013PC0534&from=EN>

Stávající dojednaný text je dostupný v českém jazyce na internetových stránkách: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5766-2017-INIT/cs/pdf>

Návrh směrnice o boji proti praní peněz prostředky trestního práva

Dne 21. prosince 2016 zveřejnila Evropská komise návrh směrnice o boji proti praní peněz prostředky trestního práva, který má za cíl stanovit minimální pravidla týkající se definice trestných činů a sankcí spojených s praním peněz a dále odstranit překážky přeshraniční soudní a policejní spolupráci stanovením společných pravidel, což přispěje k překonání rozdílů mezi pravidly jednotlivých členských států, které zločinci zneužívají.

Návrh směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0826>

Návrh nařízení o kontrolách peněžní hotovosti

Dne 21. prosince 2016 zveřejnila Evropská komise návrh nařízení, které by mělo příslušným orgánům dát k dispozici vhodné nástroje k odhalování teroristů a osob, které je finančně podporují. Nařízení má vést ke zpřísnění kontrol hotovosti u osob, které vstupují do EU nebo ji opouštějí s více než 10 000 EUR v hotovosti, nebo umožnit orgánům zasahovat v případě částek nižších než prahová hodnota pro celní prohlášení ve výši 10 000 EUR, pokud se vyskytne podezření na trestnou činnost. Dále má rozšířit celní kontroly na hotovost zasílanou v poštovních balících nebo v nákladních zásilkách, na cenné komodity, jako je zlato, a na „předplacené“ platební karty, na něž se v současnosti standardní celní prohlášení nevztahuje.

Návrh nařízení je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0825>

Návrh nařízení o posílení vzájemného uznávání příkazů o zmrazení a konfiskaci aktiv pocházejících z trestné činnosti

Dne 21. prosince 2016 zveřejnila Evropská komise návrh nařízení o posílení vzájemného uznávání příkazů o zmrazení a konfiskaci aktiv pocházejících z trestné činnosti. Navržené nařízení má zajistit rychlé přeshraniční zmrazování a konfiskaci finančních prostředků teroristů a znemožnit jejich využívání k dalším útokům. Pomocí jednotného právního nástroje pro uznávání příkazu ke zmrazení majetku i příkazu ke konfiskaci majetku ve všech zemích EU má dojít ke zjednodušení stávajícího právního rámce. Nařízení má zajistit také dodržování práv obětí na odškodnění a náhradu. V případech přeshraničního výkonu příkazu ke konfiskaci budou mít práva obětí přednost před zájmy vykonávajícího a vydávajícího státu.

Návrh nařízení je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0819>

Návrh směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní

20. prosince 2016 se zástupci členských zemí EU a Evropského parlamentu shodli na kompromisní verzi návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění Směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. Návrh specificky zakazuje krátké poloautomatické střelné zbraně se zásobníkem na více než dvacet nábojů a dlouhé poloautomatické střelné zbraně se zásobníkem na více než deset nábojů. Zakázané mají být také dlouhé střelné zbraně, které mají skládací či teleskopickou pažbu, a lze je proto snadno ukrýt. Přísnější budou důvody k udělení výjimky, na jejímž základě mohou být vlastněny nejnebezpečnější střelné zbraně. Mezi takové důvody patří národní obrana či ochrana kritické infrastruktury.

Registrace se má týkat i zbraní upravených jen pro slepé náboje, například pro divadlo či film, které se dosud mohly v některých zemích kupovat volně. Jejich relativně snadná zpětná úprava prý byla rizikem a takto „oživené“ zbraně byly použity

například teroristy v Paříži, stojí v příslušné tiskové zprávě Rady EU. Přísnější regulaci má podléhat také prodej střelných zbraní na internetu.

Návrh směrnice je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/13965/attachments/1/translations/en/renditions/native>

Návrh směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (tzv. PIF směrnice)

Dne 8. prosince 2016 dosáhla Rada dohody o směrnici Evropského parlamentu a Rady o ochraně finančních zájmů EU, která bude v nadcházejících měsících formálně přijata. Navrhovaná směrnice stanoví společné definice řady trestných činů proti rozpočtu EU. Tyto trestné činy zahrnují případy podvodů aktivní a pasivní korupce, zneužití prostředků, praní špinavých peněz atd. Podle konečné dohody, jíž bylo dosaženo s Evropským parlamentem, budou do oblasti působnosti směrnice rovněž zahrnuty závažné případy přeshraničních podvodů v oblasti DPH, pokud překročí hodnotu 10 milionů eur.

Návrh směrnice je k dispozici v češtině na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52012PC0363>

Stávající dojednaný text je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách: <http://db.europol.europa.org/db/en/doc/2662.pdf>

Studie o evropském zatýkacím rozkazu

CCBE a Nadace Evropských advokátů vydala dne 25. listopadu 2016 analýzu týkající se implementace a fungování evropského zatýkacího rozkazu z pohledu praktikujících obhájců. Tato analýza vznikla jako finální výstup projektu EAW Rights, který byl částečně financován Evropskou komisí, aby zmapoval hodnocení praktikujícími obhájci z EU. Zpráva obsahuje ustálené profesní postupy a doporučení pro naplnění cíle rámcového rozhodnutí členskými státy.

Celá analýza je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách: <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/mezinarodni-vztahy/analyza-implementace-a-fungovani-evropskeho-zatykaciho-rozkazu-z-pohledu-praktikujicich-obhajcu.pdf>

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu

Tento návrh nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV a snaží se aktualizovat právní předpisy na úrovni EU tím, že zavádí minimální pravidla pro definici teroristických trestných činů, trestných činů spojených s teroristickou skupinou nebo teroristickou činností a sankcí v této oblasti. Terorismus představuje závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem z důvodu jeho povahy, dopadu a nezbytnosti potírat jej na společném základě.

Konsolidovaný návrh směrnice, který je výsledkem jednání mezi Radou a EP z 10. listopadu 2016, je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách: <https://cdn.netzpolitik.org/wp-upload/2016/11/eu-council-c-t-directive-consolidated-text-14238-16.pdf>

Směrnice o procesních zárukách pro děti podezřelé nebo obviněné v trestním řízení

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/800 ze dne 11. 5. 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, byla dne 21.5. 2016 publikována v Úředním věstníku EU. Směrnice vstoupila v platnost dnem 10. 6. 2016 a členské státy jsou povinny zajistit její provedení do vnitrostátních právních předpisů nejpozději do tří let.

Jejím cílem je zavést procesní záruky, které zajistí, že děti, tedy osoby mladší 18 let, jež jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, budou schopny toto řízení chápat a sledovat a uplatňovat své právo na spravedlivý proces. Stejně tak je směrnicí sledován cíl zabránit dětem v opakování trestné činnosti a podpořit jejich sociální integraci. Prostřednictvím společných minimálních pravidel pro ochranu procesních práv podezřelých nebo obviněných dětí má být posílena důvěra členských států v systémy trestního soudnictví ostatních členských států, čímž by mělo dojít ke zlepšení vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Stejně tak by touto cestou mělo být přispěno k odstraňování překážek volného pohybu občanů na území členských států.

Text směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?locale=cs&uri=CELEX:32016L0800>

Směrnice, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem

Směrnice 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem, byla dne 11. března 2016 publikována v Úředním věstníku EU. Cílem směrnice je posílit právo na spravedlivý proces v trestním řízení stanovením společných minimálních pravidel pro některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při řízení před soudem, což by mělo vést k posílení důvěry členských států v systémy trestního soudnictví jiných členských států, a tím usnadnit vzájemné uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Směrnice vstoupila v platnost dnem 31.3.2016 a členské státy (s výjimkou Dánska a VB, které uplatnily opt-out) mají povinnost uvést právní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí v účinnost do 1.4.2018.

Celý text směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0343&from=CS>

Směrnice o právní pomoci

Dne 13. října 2016 přijala Rada směrnici Evropského parlamentu a Rady o právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby zbavené osobní svobody a právní pomoci v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu. Směrnice byla následně publikována v Úředním věstníku dne 4.11.2016.

Cílem pravidel je zajistit, že se práva na právní pomoc bude využívat a pomoc se bude poskytovat jednotným způsobem v celé EU. Právní pomoc spočívá ve finanční nebo právní podpoře poskytnuté podezřelé nebo obviněné osobě, která nemá dostatečné prostředky na pokrytí nákladů řízení. Podezřelé nebo obviněné osoby by měly mít možnost využívat právní pomoci již v raných fázích trestního řízení, přičemž pomoc bude poskytována na základě jednoznačných kritérií stanovených uvedenou směrnicí.

Nová směrnice formuluje záruky rychlého poskytnutí právní pomoci - ta má být poskytnuta nejpozději před výslechem, zejména pokud jde o policejní výslech, nebo před určitými vyšetřovacími úkony nebo úkony za účelem shromáždění důkazních prostředků, dále stanovuje přesnější kritéria ke stanovení, zda bude právní pomoc poskytnuta. Směrnice obsahuje též pravidla týkající se kvality právní pomoci a školení pracovníků zapojených do rozhodovacího procesu, včetně právníků.

Směrnice o první pomoci se vztahuje na všechny členské státy s výjimkou Dánska, Irsko a Spojeného království. Jejím přijetím se dokončuje plán EU pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení, který vznikl v roce 2009. Doposud bylo v jeho rámci schváleno pět směrnic. Ty zaručují právo na tlumočení a překlad, právo na informace a právo na přístup k obhájci, zásadu presumpce nevinoty, práva být přítomen při řízení před soudem a procesní záruky pro děti, které se účastní trestního řízení.

Celý text směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32016L1919>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK